

Vrli bratec.

Spisal Ivo Trošt.

Poldne je že odzvonilo. Peč v kotu je dihala prijetno toploto po širnem razredu. Večina učencev je že odhrumela domov in se v pretrganih stavkih v mrazu pogovarjala o onih tovariših, ki so danes ostali še v šoli, dasi jako neradi. Zamudili so namreč začetek pouka, ker so se drsali spotoma v šolo ter pozabili na gladkem ledu, da ura teče in ničesar ne reče . . .

Med drsalci je bil tudi Vrbanov Mile — Bogumil.

Jako ubožnih staršev je bil, a marljiv dečko kakor so vsi Vrbanovi otroci. Vendar je moral danes sedeti z drugimi neredneži, ki jim zapor v šoli ni bil nenavadna kazen. Pa kaj bi dalje premostrivali stvar, ki je bila Bogumilu skrajno sramotna! A bilo je tako in predrugačiti se ni dalo več. Priložnost ga je zavedla in sedaj ga boli glava po slabi tovarišiji, pa tudi — srce. Njegova krivda je bila očitna; za grehom pa pride pokora, mora priti.

Bogumilu pa ni bilo hudo samo zaradi tega.

Kaznjenci so sicer vsi resnega lica vršili odkazano delo, nekaterim se je lice celo kremžilo na jok, a Mile se je kar topil v solzah.

„V kazen in nadomestilo za izgubljeni čas“, pravi gospod učitelj, „morate izdelati še to in to!“

Mile zažene glasan jok, dočim so ostali tovariši mirno izdelovali po-daljšano nalogo.

Učiteljev strogo resni obraz se nabere v še resnejše gube:

„To je kazen za vašo lahkomiselnost, za vašo — ne — —“

„Ne bom več, nikdar več,“ hiti Mile. „Gospod učitelj, pustite me domov, lepo prosim. Ne bom nikoli več!“

„To upam, da se poboljšaš. Sploh se mi zdi čudno, da si tak tudi ti, Vrbanov, ki —“

Mile zajoče na ves glas. Smilil se je celo tovarišem, ki so se molče spogledali, češ: kako mu je hudo — zaradi brata!

Deček se zopet ojunači. Vstane in prosi milo: „Gospod učitelj! Jaz moram domov, da ne zamudi šole tudi moj brat, ki hodi sem popoldne.“

Učitelj se začudi: „Ali se ti dozdeva, da je tako lahkomišeln kakor si bil ti?“

„Ne, gospod! Brat čaka mene doma — ne more v šolo, dokler ne pridem.“

„Zakaj ne more?“

Med učenci nastane slovesna tišina. Vsi so vedeli, kaj pove Mile, a niso vedeli, kaj ukrene učitelj.

Nekoliko časa je molčal Vrbanov Bogumil. Morda se je hipno sramoval ali je pa mislil, kako bi lepše položil v resnico besedo. Tudi součenci so mislili, da ga je sram; potem pa le pravi: „Moj brat čaka mene doma, da obuje moje črevlje. Bos ne more, a oba imava samo en par črevljev, Smo tako ubožni . . .“

Učitelj pogleda pomenljivo ostale součence. Zjasni se mu resno lice in mila dobrosrčnost mu zasije iz očesa, ko reče počasi: „Vrbanov, ti si vrl bratec! Sedaj vidim, kako resničen je tvoj kes: ne le, da je tebi žal današnje nepravilnosti, ti se celo bojiš, da bi je ne ponovil tvoj mlajši brat. To je lepo, moj Bogumil, to je prava krščanska ljubezen. Le pojdi domov in posodi bratcu črevlje. Bog daj, da bi vedno tako rada podpirala drug drugega!“

Vrbanov se začne odpravljati olajšane duše, a ne prav hitro. Sočutno se je oziral po součencih: želel je, da bi tudi le-ti občutili njegovo srečo. To kmalu izpozna učitelj in veli: „Vi pa, Vrbanovi sošolci, pomnite, da zasluži njegova blagosrčnost najtoplejše in očitne pohvale, zglednega plačila. Zato ste danes zaradi njega tudi vi vsi oproščeni zaslužene kazni, če obljubite moški, da ste po lastni krivdi danes zadnjič zamudili šolo“.

Tega ni bilo treba ponavljati.

Burja je dihala zunaj svojo ledeno sapo, v dve gubi sključeni so hiteli zaostali kaznjenci po ledeni cesti domov. Vsem se je mudilo, zakaj kazalec na cerkveni uri se je dvigal že od polene naravnost k trem četrtim, in roji popoldanskih otrok so se že zgrinjali v šolo.

Vrbanov Bogumil je potreboval do doma malone četrt ure. Podvizal se je, da so ga komaj dohajali tovariši. Večina je molčala, ker se jim je zdelo najbolje, če ničesar več ne govore o tem, kar so doživeli danes.

Bogumil je tudi doma povedal vse odkritosrčno, zakaj je bil kaznovan in kaj se je zgodilo potem. In tudi oče mu je velikodušno pregledal kazen. Deček je pa molče sezul črevlje in jih nesel čakajočemu bratcu za peč, kjer je čakal prav nestrpno, da pohiti v šolo.

Bogumilu se je srce smehljalo veselja, ko je videl, kako urno je bratec ubral pot za drugimi součenci. Sam je potem sedel k peči in zadovoljno užil borno kosilce.

